

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2877/2020
21.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Миљан Тошић, адвокат из ..., против туженог „Serbotecnic“ д.о.о. Жировница, чији је пуномоћник Владимир Терасимовић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2227/19 од 04.12.2019. године, у седници већа одржаној дана 21.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2227/19 од 04.12.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 1653/17 од 22.02.2019. године, ставом првом изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и поништено је као незаконито решење туженог о отказу уговора о раду број .../... од 12.07.2017. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље, којим је тражила да се обавезе тужени да тужиљи накнади штету у висини од 18 зарада, у нето износу од 699.658,92 динара, са законском затезном каматом од 20.09.2017. године до исплате. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака страна сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2227/19 од 04.12.2019. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиље и туженог и потврђена је пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 1653/17 од 22.02.2019. године, садржана у ставу првом и другом изреке. Ставом другим изреке одбачена је као недозвољена жалба туженог у односу на став други изреке. Ставом трећим изреке, укинута је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке и предмет у укинutom делу враћен првостепеном суду на поновни поступак.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013-УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020), Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиле није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом се одређено не указује. Према члану 407. став 2. ЗПП ревизија не може да се изјави због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, осим у случају из члана 403. став 2. ЗПП, што није случај у конкретной парници.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је била у радном односу код туженог почев од 2003. године и обављала је послове радника у производњи. Тужилци је радни однос престао у складу са споразумом о престанку радног односа од 11.07.2017. године којим је предвиђено да тужилци престаје радни однос код туженог закључно са 11.07.2017. године, с тим што се тужени обавезао да тужилци без одлагања у складу са важећим прописима обрачуна и исплати зараду, доприносе и порезе на зараду, да јој обезбеди остваривања других права из радног односа и врати јој уредно попуњену радну књижицу и исплати три плате на име отпремнине. Споразум о престанку радног односа од 11.07.2017. године су потписали тужилца и тужени без примедби. Након тога, на захтев тужилце, тужени је донео решење о отказу уговора о раду .../... од 12.07.2017. године којим се тужилци отказује уговор о раду број .../... од 18.12.2003. године, због престанка потребе за њеним радом уз исплату отпремнине у висини од 246.701,00 динара, који износ је тужилци исплаћен. Према овом решењу, тужилци је радни однос престао почев од 11.07.2017. године. У образложењу решења наведено је да је тужилци у смислу члана 179. став 5. Закона о раду отказан уговор о раду као технолошком вишку, јер је престала потреба за њеним радом, а у поуци о правном леку наведено је да се против истог може покренути спор пред надлежним судом у року од 90 дана од дана достављања овог решења. Тужилци је решење достављено 4 до 5 дана након његовог доношења, а тужбу је поднела 20.09.2017. године. Такође, утврђено је и да оспорено решење о отказу уговора о раду није донето због престанка потребе за радом тужилце услед технолошких, економских или организационих промена код туженог, већ је донето на захтев тужилце да би јој било омогућено да код Националне службе за запошљавање оствари права као технолошки вишак.

Из овако утврђеног чињеничног стања, произлази да је тужилци радни однос престао дана 11.07.2017. године, када су тужилца и тужени закључили споразум о престанку радног односа тужилце, у смислу одредбе члана 177. у вези члана 175. тачка 3. Закона о раду. Самим тим, наредног дана, односно дана 12.07.2017. године, када је тужени донео оспорено решење о отказу уговора о раду, тужилца више није била у радном односу код туженог, што значи да тужени није могао поново да одлучује о радном односу тужилце, а такође није могао ни да употреби други законом предвиђени начин и разлог престанка радног односа.

Имајући у виду да је тужени поново одлучивао о радном односу тужилце, који није постојао у то време, применом другог отказног разлога, отказом од стране послодавца, сходно одредби члана 179. став 5. тачка 1. у вези члана 175. тачка 4.

наведеног закона, то је правилно нижестепени суд поништио као незаконито оспорено решење.

У конкретном случају, на оцену законитости оспореног решења није од утицаја чињеница да код туженог није престала потреба за радом тужиље услед технолошких, економских или организационих промена.

Имајући у виду да тужиљи није престао радни однос по основу оспореног решења о отказу уговора о раду, то ни поништај истог нема за последицу право на реинтеграцију у радни однос, односно право на накнаду потраживане накнаде уместо враћања на рад, како је то прописано одредбом члана 191. став 4. Закона о раду, па су правилно нижестепени судови закључили да тужиља нема право на потраживану накнаду штете.

Осим тога, тужиљи је престао радни однос по основу споразума о престанку радног односа, који су без примедбе потписали тужени и тужиља и који као такав егзистира у правном промету, јер није поништаван, тако да се у овом поступку није ни ценила законитост таквог престанка радног односа тужиље, тим пре што тужиља такав захтев није ни поставила, због чега нижестепени судови нису били овлашћени да одлучују ван граница постављеног тужбеног захтева сагласно одредби члана 3. став 3. ЗПП.

Одредбом члана 175. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14), прописани су начини на које запосленом престаје радни однос. Један од начина престанка радног односа запосленом према тачки 3. ове одредбе је споразумом између запосленог и послодавца, док је одредбом члана 177. став 1. истог закона, прописано да радни однос може да престане на основу писаног споразума послодавца и запосленог.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдани разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла. Дакле, услов за отказ од стране послодавца, са наведеног законског основа технолошког вишка, је да је дошло до технолошких, економских или организационих промена, због којих је престала потреба за обављањем одређеног посла или да дође до смањења обима посла.

Послодавац има аутономно право да отпушта запослене услед технолошких, економских или организационих промена, када престане потреба за обављањем одређеног посла или када дође до смањења обима посла. У конкретном случају, не ради се о очигледној злоупотреби права на давање отказа по основу престанка потребе за радом запосленог услед технолошких, економских или организационих промена, јер код послодавца нису наступиле технолошке, економске или организационе промене које су довеле до престанка потребе за обављањем одређеног посла или до смањења обима посла, које су довеле до престанка радног односа тужиље, већ је решење о отказу уговора о раду чији поништај тужиља тражи, донето на њено инсистирање, искључиво да би тужиља остварила права код Националне службе за запошљавање

која остварују запослени који су проглашени технолошким вишком, што је противно суштини овог отказног разлога.

Одредбом члана 191. Закона о раду, између осталог је прописано да ако суд утврди да је запосленом незаконито престао радни однос, а запослени не захтева да се врати на рад, суд ће на његов захтев обавезати послодавца да запосленом исплати накнаду штете у износу од највише 18 зарада које би запослени остварио да ради, и то зависно од времена проведеног у радном односу и година живота запосленог, као и броја издржаваних чланова породице. Право запосленог да уместо враћања на рад захтева паушалну накнаду штете од највише 18 зарада које би остварио да ради, може се реализовати под условом да је запосленом незаконито престао радни однос, да запослени не захтева да се врати на рад и захтев поднесе до окончања главне расправе пред судом.

Међутим, у конкретној ситуацији иако је решење о отказу уговора о раду тужиле незаконито, нису испуњени услови за реинтеграцију запослене у радни однос, јер је тужилци радни однос престао по основу споразума о престанку радног односа који је закључен дана 11.07.2017. године, а како споразум о престанку радног односа производи правно дејство чим буде закључен, у конкретној ситуацији је овај споразум основ за престанак радног односа, а не решење о отказу уговора о раду, чији поништај је тужилца тражила.

Из наведеног произлази да је основ за престанак радног односа споразум закључен у смислу члана 177. Закона о раду између тужиле и туженог, који споразум је конститутивног карактера.

С обзиром да у конкретној ситуацији тужилца не може остварити право да се врати на рад, самим тим не може основано потраживати ни накнаду паушалне штете.

Из напред наведеног произлази да су нижестепени судови правилно примени материјално право ради чега је одлучено као у изреци пресуде на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић